

Tiền Vệ
25-5-15

Nghĩ về các báo quân đội

Trần Vũ

Thắng lợi vĩ đại của quân và dân Việt Nam trong sự nghiệp kháng chiến chống Mỹ, cứu nước được ví như một cuộc “chiến đấu thần kỳ” và trở thành biểu tượng của lương tri và phẩm giá con người. Mỗi chiến công trong cuộc chiến đấu ấy là một kỳ tích. “Hà Nội - Điện Biên Phủ trên không” 40 năm trước là một chiến công như thế - tiêu biểu cho khí phách anh hùng, tầm cao trí tuệ và bản lĩnh Việt Nam thời đại Hồ Chí Minh.
Đại tướng Phùng Quang Thanh

Điều làm nên một quân nhân, là phẩm chất suy nghĩ độc lập biết lĩnh hội sức mạnh phản chiếu từ nhiều tấm gương lịch sử.
Gerhard von Scharnhorst

1. Tập san quân đội Pháp

Nhìn vào một tập san quân đội, trông thấy sức mạnh của quân đội ấy.

Không ngẫu nhiên mà vào thời hoàng kim của đế chế Pháp, đầu thế kỷ 19, *Journal Militaire* dày 800 trang đậm đặc các tranh luận học thuật về đạn đạo, cự ly, cách vẽ xạ bằng hay phân bố đại bác trên trận địa... Pháo binh, là một vũ khí mới ở thời kỳ này. Trung pháo 75 ly là vũ khí xương sống làm nên sức mạnh của quân đội Pháp.

Từ giữa thế kỷ 19, *Journal Militaire* đổi tên thành *Journal Militaire Officiel* [Tập san Quân đội Chánh thức] mất dần đi chất học thuật, số trang mỏng đi và thay vào các chủ đề *Hướng dẫn Tác xạ* [Instructions du Tir] là những huấn thị của Bộ Quốc phòng, rồi danh sách các sĩ quan

được thăng thưởng phía sau. Tính chất tuân thủ nhiều thêm, cùng lúc tính kỹ thuật giảm đi, và, một cách trùng hợp, quân đội Pháp suy yếu.

Khi chiến tranh tái diễn, các hậu duệ của Nã Phá Luân nhanh chóng thảm bại. Tuy quân số đông hơn và các chiến xa nặng Renault B1 được bọc thép dày hơn, nhiều hơn, so với kẻ thù truyền kiếp là quân Đức, quân Pháp vẫn phải đầu hàng. Các sử gia đều đồng thuận khi phán quyết: Học thuyết chiến tranh của Pháp lỗi thời là nguyên nhân chính. Lấy vận tốc hành binh dựa trên bước chân bộ binh trong Thế chiến thứ nhất làm chuẩn, các tướng lĩnh Pháp không theo kịp vận tốc động cơ của quân Đức. Vắn tắt, tụt hậu tư duy so với thời đại.

Journal Militaire Officiel trưng bày những tụt hậu này.

Khác tập san quân đội Đức đương thời tràn ngập các tiểu luận mổ xẻ ưu khuyết điểm giữa hai học phái quân sự đối nghịch, giữa Clausewitz Phổ và Antoine-Henri de Jomini từng làm tham mưu cho Nã Phá Luân, các khảo luận trên tập san quân đội Pháp về những trận đánh xưa cũ Marengo, Ulm, Austerlitz, Jena, Wagram thiên về ca ngợi thiên tài của Nã Phá Luân, hoặc, ca ngợi công trạng của Pétain và Foch khi viết về những trận đánh gần hơn nhưng không đúc kết, không đề xuất chiến lược mới. Một góc cạnh khác: Clausewitz gần như vắng bóng trên *Journal Militaire Officiel*, trong lúc Clausewitz đã trở thành bậc thầy tư duy của Bộ Tổng Tham mưu Đức. Các quân nhân Pháp sở hữu duy nhất một bản dịch Clausewitz của trung tá de Vatry xuất bản năm 1866 bị xem là rối rắm đầy lỗi. Cho đến bản dịch thứ nhì của Denise Naville in năm 1955, không có bản hiệu đính, chú giải hay diễn dịch nào khác. Không phân tích kẻ thù suy nghĩ gì nên không hiểu học thuyết chiến tranh của kẻ thù, là khiếm khuyết lớn nhất của quân đội Pháp. Khiếm khuyết càng nặng nề vì Moltke kế thừa Clausewitz, Schlieffen kế thừa Moltke và Manstein tiếp nối truyền thống. Chính các thống chế Đức kể trên tiêu hủy nền Đệ nhị rồi Đệ tam Cộng hòa Pháp.

Không phải đã không có những cố gắng cập nhật. Một vài trường hợp lẻ loi, như thiếu tá Henri Navarre thuộc Phòng Nhì, từ 1938 đến 1939 cho phiên dịch và đăng tải một số lý thuyết chiến xa của Guderian nhưng đã quá muộn, chiến tranh đã áp sát. Trước đó, trong một nỗ lực cá nhân về sau được xem là viễn kiến, trung tá de Gaulle yêu sách tái cơ cấu và cơ khí hóa tức khắc quân đội Pháp: thay vì phân tán các thiết đoàn thành những đơn vị độc lập làm nhiệm vụ hỗ trợ hỏa lực cho bộ binh, cần tập trung chiến xa thành lập những sư đoàn thiết giáp làm nên mũi nhọn kỵ binh. Tiếng nói của de Gaulle lạc lõng trên mặt báo ưu tiên cho những trang về quy chế hưu bổng, cấp dưỡng, và chìm dưới các huấn lệnh của Weygand, Gamelin là những đại tướng của chiến tranh quá khứ. Tiểu luận *Hướng về Quân đội Nhà nghề* [Vers l'Armée de Métier] của de Gaulle không gây tiếng vang, không tạo ra tranh luận, ít tác động, vì hầu hết các tác giả viết bài trên *Journal Militaire Officiel* là những sĩ quan cao tuổi, quyền chức, trung thành với đường lối suy nghĩ của các thống chế Pétain, Joffre, Foch. Khái niệm “Vận tốc tương đương với hỏa lực” của de Gaulle, xa lạ đối với họ.

Có thể viết: Tập san quân đội Pháp vào nửa đầu thế kỷ 19 mang sức mạnh chinh phạt của quân đội Pháp; đến nửa đầu thế kỷ 20 phản ảnh tính cách hoài niệm thụ động của quân đội này. Tuy vinh danh Nã Phá Luân, nhưng quân đội Pháp không kế thừa vị hoàng đế. Thiếu tá Henri Navarre, mà về sau trở thành Tổng Tư lệnh quân viễn chinh Đông Dương, không biết đến những phê phán kịch liệt của Moltke đối với tính hữu dụng của những pháo đài cố định. Nếu đã biết, Navarre sẽ, hay không xây dựng tập đoàn cứ điểm Điện Biên Phủ? Navarre biểu trưng cho giai cấp tướng lĩnh quên đi lời dặn của Nã Phá Luân: “Một trong hai đối thủ, kẻ nào ngồi lại trong giao thông hào, kẻ đó bị tiêu diệt.” Điện Biên Phủ, chính là cánh tay nối dài của chiến lũy Maginot đã bắt lực trước các xa đoàn Panzer của Guderian. Điện Biên Phủ sẽ bắt lực trước Việt Minh.

Hôm nay khi sùng bái các chiến thắng anh hùng của Đại tướng Võ Nguyên Giáp, các tạp chí Quốc phòng Toàn dân, Lịch sử Quân sự và báo Quân đội Nhân dân Việt Nam khá giống với tập

san Quân đội Pháp vào thời kỳ suy vi: Say sưa với Nã Phá Luân mà quên đi học thuật, trông vắng dự phóng vào tương lai, cùng lúc tránh né uy hiếp hiện tại. Càng giống ở tính chính thống lặp lại tư duy độc nhất của thượng tầng lãnh đạo quân đội. Tiếng nói của các sĩ quan trẻ bị gạt sang bên, như de Gaulle từng bị buộc im tiếng.

2. Tập san quân đội Đức

Nhìn vào một tập san quân đội, trông thấy sức mạnh của quân đội ấy.

Giám định này đúng với tập san quân đội Đức. Không ngẫu nhiên mà tập san *Militär-Wochenblatt*, xuất bản từ 1816 đến 1942, trải qua ba thời kỳ sinh động: Thời gian Moltke rồi Schlieffen làm Tổng Tham mưu trưởng và giai đoạn khi Hitler lên cầm quyền. Cả ba thời kỳ trên, đạt đến sức mạnh tối ưu, quân đội Đức làm nên những chiến thắng sấm sét: Sedan 1870, Tannenberg 1914, Sedan 1940, Kiev 1941, Sébastopol 1942 và Tobrouk cùng năm. Cũng vẫn trùng hợp như khi *Journal Militaire Officiel* đánh mất tính chất học thuật thì quân đội Pháp suy yếu, sau khi *Militär-Wochenblatt* phải đình bản vì bị kiểm duyệt, quân đội Đức đi từ thất bại này sang thất bại khác. Stalingrad, El Alamein, Kursk, Normandie là chuỗi thất trận mà những chiến thắng địa phương Monte Cassino, Kharkhov không thể cứu vãn. Cái chết của quân đội Wehrmacht, tuy vậy, vẫn không ngăn các sử gia đánh giá quân đội này như một đạo quân tiên phong trong nhiều lĩnh vực và giá trị học thuyết chiến tranh Đức tiếp tục được giảng dạy. Tập san quân đội Đức, trước và giữa hai Thế chiến, đóng góp không nhỏ cho sức mạnh trí tuệ của quân đội hoàng gia Deutsches Heer, rồi quân đội Cộng hòa Reichswehr, sau cùng là quân đội Wehrmacht.

Hơn nửa thế kỷ sau, lật bất kỳ những số *Militär-Wochenblatt* nào in trong khoảng từ 1930 đến 1939 qua bản dịch Pháp văn, người đọc cũng đều choáng ngợp vì tính chất học thuật cao cấp của tuần san này. Đôi khi người đọc bắt gặp những tên tuổi sẽ lừng danh: Erich von Manstein phác thảo chiến lược *Phòng ngự Co giãn* [Elastische Verteidigung]; Walter Model, một trung tá đang đảm nhiệm giảng dạy môn lịch sử quân sự ở Bộ Quốc phòng đề xuất lập những Chiến đoàn Liên Binh chủng [Kampfgruppen] bên trong hệ thống sư đoàn mà về sau được Hoa Kỳ

cấu trúc thành những Brigade Combat Team và tướng Jean de Lattre áp dụng xây dựng những Binh đoàn Lưu động trên chiến trường Đông Dương. Sang phần hồi ký, một đại úy khiêm tốn, Erwin Rommel khởi đầu những chương trong tập *Bộ binh Tấn công* [Infanterie greift an]. Đến phần dịch thuật, Guderian giới thiệu những lý thuyết cấp tiến Anh-Pháp của John Frederick Charles Fuller, Basil Liddell Hart và Charles de Gaulle. Vấn chính Guderian sẽ tổng hợp các bài viết lý thuyết của mình làm nền cho binh chủng thiết giáp Đức dưới tựa *Achtung Panzer!* Không duy nhất dành riêng cho các sĩ quan Lục quân, *Militär-Wochenblatt* đăng tải nhiều nghiên cứu chiến tranh tiềm thủy đình [U-bootswaffe und U-Bootkrieg] của đại tá hải quân Hugo von Waldeyer-Hartz và trung tá hải quân Karl Dönitz, bên cạnh các phân tích chiến thuật oanh kích đâm bổ của phóng pháo cơ Junkers 87 Stuka qua ngòi viết của trung tá Heinz Greiner và thiếu tá Braun. Nổi bật trên nhiều số báo là tranh luận giữa trung tướng pháo binh Ludwig Ritter von Eimannsberger và trung tá Heinz Guderian về học thuyết chiến xa. Với Guderian, nếu phải hành binh vì mục đích gì, toàn Xa đoàn Panzergruppe cùng hành quân tấn công mục tiêu ấy mà không nên phân tán từng đơn vị. Von Manstein thêm vào tranh luận này một tiên đề khác: Một quân đoàn thiết giáp Panzerkorps chỉ an toàn cạnh sườn một khi di chuyển liên tục khiến đối phương không bắt kịp vận tốc hành binh. Hai tiên đề trên gộp lại làm nên nguyên nhân thất trận của quân đội Pháp trên chiến trường Sedan tháng 5-1940. Von Manstein, Rommel, Model, Dönitz, Guderian là những gương mặt hoàn toàn vô danh khi ấy, và trừ von Manstein, hầu hết giữ những chức vụ thấp không quyền quyết định. Nhưng chính họ phô bày sức mạnh trí thức của quân đội Wehrmacht.

Đặc điểm của *Militär-Wochenblatt* là qua tiêu chí “Tuyển chọn các đề xuất quân sự khả thi do các sĩ quan trẻ đóng góp” đã tiếp nối một truyền thống có từ Moltke và Schlieffen. Một truyền thống xem tập san quân đội phải là diễn đàn của giai cấp sĩ quan trung cấp, nơi trao đổi những tư duy quân sự mới mẻ, chưa chính quy hóa, để từ đây Bộ Tổng Tham mưu quy nạp những phát kiến từ hạ tầng không thông qua hệ thống quân giai. *Militär-Wochenblatt* tuân thủ các yêu sách của Moltke: đặt việc nghiên cứu lịch sử chiến tranh trên mặt bằng sự thật làm tâm điểm phát triển trí thức quân sự của quân nhân, với điều kiện – phải xây dựng những chiến thuật thích ứng làm nền cho chiến lược mới; nếu không, việc nghiên cứu chỉ thỏa mãn duy nhất hành động thường ngoạn. Trong nhãn quan của Moltke, chính sức mạnh trí thức của một tập thể sĩ quan ưu tú tạo ra chiến pháp tinh vi và vũ khí tương ứng. Trước vũ khí tân kỳ uy hiếp của đối phương, cũng chính sức mạnh này tìm ra kế sách phòng ngự. Nếu một trí thức cần phô diễn và tranh luận, thì một tập san quân đội phải làm phương tiện truyền bá và kho trữ liệu đóng góp cho trí thức ấy. Tập san quân đội Đức không ra ngoài đề cương này.

Các tạp chí Quốc phòng Toàn dân, tạp chí *Lịch sử Quân sự* và báo *Quân đội Nhân dân* Việt Nam, ngược lại, không chú trọng chức năng trí tuệ này.

3. Tạp chí Quốc phòng Toàn dân, tạp chí Lịch sử Quân sự và báo Quân đội Nhân dân

Bước sang thế kỷ 21, học thuyết Chiến tranh Nhân dân xây dựng trên lý thuyết của Mao và nguyên soái Chu Đức vẫn tiếp tục được đề cao trên báo Quân đội Nhân dân, tuy rất ít phân tích và trống vắng kiểm định. Trong bản đăng ngày 23 tháng 12-2012, sau khi đánh giá “chiến thắng Hà Nội – Điện Biên Phủ trên không là tầm cao trí tuệ và bản lĩnh Việt Nam thời đại Hồ Chí Minh”, Đại tướng Phó Quân ủy Trung ương kiêm Bộ trưởng Quốc phòng Phùng Quang Thanh viết: *“Lực lượng và thể trận của chiến tranh nhân dân Việt Nam thời đại Hồ Chí Minh, trên hết và hơn hết biểu hiện cho ý chí ngoan cường, dũng cảm, trí tuệ và sức sáng tạo của con người Việt Nam, của nghệ thuật quân sự Việt Nam độc đáo, thể hiện trong phương châm chiến lược lấy ít địch nhiều, lấy nhỏ đánh lớn và thắng địch bằng Mưu, Kế, Thế, Thời.”*

Đại tướng Thanh không giải thích thế nào là Mưu, Kế, Thế, Thời và chừng như phương châm “lấy ít địch nhiều, lấy nhỏ đánh lớn” chỉ là khẩu ngữ viết cho tranh cổ động. Trên thực tế chiến trường, Quân đội Nhân dân thường xuyên có khả năng mở đồng loạt nhiều mặt trận từ Quảng Trị lên Pleiku, xuống An Lộc vào Tây Ninh cùng một lúc, tức đồng quân và lấy lớn đánh lớn. Ngay trong chiến tranh Việt-Pháp, Quân đội Nhân dân luôn dụng nhiều đánh ít.

Trận Đông Khê tháng 9 năm 1950, Tổng bộ Việt Minh dùng hai trung đoàn chủ lực 174 và 209 đánh hai đại đội Lê dương của tiểu đoàn 2 trung đoàn 3 Lê dương [II/3e REI] dưới quyền đại úy Allieux có cấp số 250 binh sĩ. Chưa tính đến trung đoàn Sông Lô 209 của Lê Trọng Tấn, chỉ riêng trung đoàn 174 Cao-Bắc-Lạng đã đồng gấp 20 lần quân Pháp. Trong hồi ký *Người lính già Đặng Văn Việt, Chiến sĩ Đường số 4 Anh hùng*, Nxb Trẻ 2003, cựu trung tá Đặng Văn Việt “hùm xám đường biên giới”, là trung đoàn trưởng trung đoàn 174 trong trận này, ở trang 149 ghi rõ: *“Thế và lực giữa ta và địch đã thay đổi. Để đẩy mạnh cuộc chiến tranh giải phóng dân tộc, Bộ Tổng Tư lệnh và Trung ương Đảng cho thành lập hai trung đoàn mạnh – hai đơn vị chủ lực*

mạnh đầu tiên của của quân đội ta: E174 – E209. E174: Lập nên bởi các lực lượng tinh nhuệ của ba trung đoàn địa phương ba tỉnh: Cao Bằng, Bắc Cạn, Lạng Sơn. Quân số lên đến 5.500 (gần một lữ) gồm 6 tiểu đoàn: 3 tiểu đoàn bộ binh, 1 tiểu đoàn pháo binh (6 khẩu pháo 75 ly), 1 tiểu đoàn cao xạ (12 khẩu 12,7 ly), 1 đại đội trợ chiến (6 cối 81 ly, 6 súng không giật 75 ly), 1 đại đội trinh sát, 1 đại đội công binh, 1 đại đội thông tin liên lạc, 1 đại đội cảnh vệ. Chỉ huy: Đặng Văn Việt – trung đoàn trưởng, Chu Huy Mân – chính ủy.”

Trận đồi Him Lam (đồi Béatrice) chiều 13 tháng 3-1954, hai trung đoàn 209 và 141 tràn ngập tiểu đoàn 3 của Bán Lữ đoàn 13 Lê dương [III/13e DBLE] dưới quyền thiếu tá Paul Pégot có quân số 450 binh sĩ. Không ngẫu nhiên phương Tây luôn nhìn huyền thoại của Đại tướng Võ Nguyên Giáp song hành với chiến thuật biển người. Đại tá Pierre Rocolle trong luận án *Vĩ sao Điện Biên Phủ* [Pourquoi Dien Bien Phu, Nxb Flammarion, 1968] mô tả chiến thuật này: “Theo những tiêu chuẩn của chiến thuật Việt Minh, tấn công một cứ điểm, cần tập trung nỗ lực trên một trận địa thật thâu hẹp (vào chừng vài trăm thước) hầu đánh thủng hệ thống phòng thủ tại một điểm. Tất nhiên cần lượng lớn súng cối và đại bác bộ binh đối diện khu vực tấn công, đồng thời tập trung các đơn vị được chỉ định xung phong đông từ 10 đến 20 lần quân trú phòng trong một hành lang hẹp trên địa thế chọn lựa. Thực hiện đầu tiên một xé rào rồi nối rộng dần bằng cách tung những làn sóng tiến công tiếp theo cho đến khi trọn chu vi phòng thủ đối phương bị tràn ngập.” (trang 348)

Như thế, phương châm chiến lược “lấy ít địch nhiều, lấy nhỏ đánh lớn” của “nghệ thuật quân sự Việt Nam độc đáo” mà đại tướng Phùng Quang Thanh ca ngợi, ít tính khả tín. Càng thêm khó hiểu khi đại tướng nhấn mạnh: *tạo thế trận liên hoàn của “chiến tranh nhân dân đất đối không, đất đối biển”*. Hôm nay trước uy hiếp của Hải quân Trung Quốc, dân Việt không khỏi băn khoăn làm cách nào dân miền Trung cách Trường Sa 248 hải lý có thể lấy đất ruộng đương đầu với hạm đội thủy chiến Trung Hoa, đặc biệt đương đầu với hàng không mẫu hạm Liêu Ninh mà chắc chắn Trường Sa sẽ là mục tiêu oanh kích? Chiến tranh Nhân dân, từng là học thuyết quân sự chánh thức trong quá khứ, cáo chung trên biển Đông. Ngay cả trong quá khứ, học thuyết này mang những giới hạn, vì ẩn vào dân khi yếu, dùng tai mắt dân quan sát, lấy thóc dân nuôi binh và dùng sức dân vận chuyển... không giúp ích cho một đạo quân tác chiến độc lập tách rời dân chúng. Như khi hành quân ngoại biên, Quân đội Nhân dân không bình định được Campuchia trong 10 năm chiếm đóng, chính vì dân xứ Khmer không theo. Trên mặt biển, các hải đoàn Việt Nam hoàn toàn cô độc trước hải lực hùng hậu của Trung Hoa.

Cập nhật học thuyết chiến tranh của quân đội trở nên cấp thiết.

Càng cấp bách khi chiến tranh có thể nổ ra bất kỳ lúc nào, một khi chính phủ đương quyền quyết định cương quyết trước Bắc Kinh. Cương quyết, đòi hỏi chuẩn bị chiến tranh. Nhưng nhìn vào báo *Quân đội Nhân dân*, đọc trên tạp chí *Quốc phòng Toàn dân*, tạp chí *Lịch sử quân sự* thuộc Bộ Quốc phòng, dân chúng không thấy bất kỳ một thảo luận nào về phương thức đối phó khi xung đột bùng nổ. Không tranh luận về tình hình quân sự, không thảo luận sự kiện Giản khoan, không nghiên cứu học thuật thế giới, không phân tích chiến lược Bắc Kinh, không dịch thuật binh pháp, không tìm hiểu chiến thuật hiện đại của Giải Phóng quân Trung Quốc, cũng không đề xuất phương cách phòng ngự... là đặc điểm của các tạp chí quân sự và báo quân đội của đất nước.

Một cách vô tình hay hữu ý, các báo quân đội chính thức của quốc gia rơi vào thường thức, đặt trọng tâm phổ biến các nghị quyết Đảng, rồi tường thuật các chuyến viếng thăm của lãnh đạo thượng tầng với vài văn bản tuyên dương công trạng chống Mỹ, bên cạnh là những thông tin thời sự xã hội, du lịch biển đảo, bận tâm kinh tế và giải trí thể thao, văn nghệ. Hình ảnh của các hoa hậu hoàn vũ hay siêu mẫu áo tắm càng làm người đọc thêm băn khoăn. Dân chúng hiểu, một quân nhân vẫn là một người đàn ông có nhu cầu nhìn ngắm da thịt phụ nữ, nhưng vì sao các phòng đọc sách của các trung đoàn không lưu hành các tạp chí đời thường cho các quân nhân muốn tìm hiểu thời trang mà phải dùng ngân quỹ quốc phòng do dân góp thuế cho nhu cầu này? Các tiết mục “văn hóa” này làm xa cách chức năng trí tuệ mà Moltke đòi hỏi.

Có thể phủ định: mỗi quân đội của mỗi quốc gia mang một đặc thù và mỗi tập san quân sự có một hình thái riêng. Không thể lấy chức năng của tập san này làm chuẩn cho tập san kia, không thể dùng Clausewitz và Moltke áp đặt lên hệ thống suy nghĩ của Quân đội Nhân dân Việt Nam do Đại tướng Võ Nguyên Giáp tạo lập. Phủ định này không sai – nếu tạp chí *Quốc phòng Toàn dân* và báo *Quân Đội Nhân dân* có những đặc tính khác biệt và tư duy khác lạ so với các tạp san và báo quân đội thế giới. Phủ định này – trở nên dễ dãi – như cách nhìn ưu điểm ở Đại tướng Võ Nguyên Giáp và Tổng Tham mưu trưởng đầu tiên Hoàng Văn Thái là đã không qua hàn lâm viện nào. Tiểu sử Đại tướng Hoàng Văn Thái ghi: “Tháng 3 năm 1945, ông chỉ huy nhóm đội viên, khi đó đã phát triển lên đến hơn 100 người, tiến về xây dựng cơ sở ở Chợ Đồn (Bắc Kạn). Ngày 7 tháng 9 năm 1945, Chủ tịch Chính phủ Lâm thời Hồ Chí Minh ra chỉ thị thành lập Bộ Tham mưu và chỉ định Hoàng Văn Thái làm Tham mưu trưởng.” Với kinh nghiệm trận mạc duy nhất từ chỉ huy đội viên sau 6 tháng lên làm Tham mưu trưởng mà Hoàng Văn Thái vẫn tham mưu cho Đại tướng Võ Nguyên Giáp chiến thắng lẫy lừng trận Điện Biên Phủ, thì lập luận không cần Moltke hay Clausewitz vẫn chiến thắng là không sai; nhưng lập luận ấy phải giải thích những tranh công của La Quý Ba, Trần Canh, Vy Quốc Thanh, là những cố vấn Trung Hoa đã khẳng định chiến thắng Biên giới và Điện Biên Phủ do một tay họ quyết định, lên sách lược, đề xuất và được Hồ Chí Minh chuẩn thuận. Có phải vì bề dày trận mạc của Đại tướng Võ Nguyên Giáp và của Tổng Tham mưu trưởng Hoàng Văn Thái quá mỏng khiến Hồ Chí Minh phải viết thư xin Mao Chủ tịch chi viện các tướng lĩnh tài năng nhất làm cố vấn cho quân đội

Việt Minh? Ít nhất, khi Vy Quốc Thanh phê phán khai trận ở đồng bằng châu thổ sông Hồng của Tổng bộ Việt Minh là sai lầm, nên đánh lên miền Thái nơi quân Pháp ít quân, Vy Quốc Thanh đã tuân theo binh pháp Tôn Tử: Đánh vào khoảng trống! Thất bại đẫm máu ở Vĩnh Yên, Đông Triều, Mao Trạch, Mạo Khê, Sông Đáy, Ninh Bình năm 1951 không làm tăng thêm thiên tài của tướng Giáp mà tôn vinh hồ tướng de Lattre, và, một cách gián tiếp, chứng thực luận cứ của Vy Quốc Thanh.

Có thể biện luận cách khác: Không thể viết ra hết suy nghĩ chiến lược của sĩ quan Việt Nam trên tạp chí *Quốc phòng Toàn dân* và báo *Quân đội Nhân dân*, vì như thế sẽ lộ bí mật quốc phòng và Bắc Kinh sẽ thấu rõ quyết sách của Việt Nam. Lập luận trên có thể đúng, tuy kiểm duyệt triệt tiêu phần lớn tính sáng tạo của quân nhân và phát kiến hạ tầng không nhất thiết phản ánh sách lược chính quy. Tập san quân đội Đức từng bị kiểm duyệt hai lần: Lần thứ nhất vào năm 1848, *Militär-Wochenblatt* phải chuyển sang đăng tải những chuyên luận khoa học để không vi phạm luật bảo vệ bí mật quốc phòng. Trong hai thập niên liền quân đội Đức giảm chân trong học thuyết. Đến 1866, Hoàng đế Wilhelm Friedrich Ludwig quyết định trả lại cho *Militär-Wochenblatt* chức năng nguyên thủy: chức năng khai phá quân sự. Từ đây, dưới ảnh hưởng của Moltke, tập san quân đội Đức chuyển mình, đến 1904 trực thuộc Bộ Tổng Tham mưu thay vì Bộ Quốc phòng. Đến 1942, Dr Paul Joseph Goebbels, quyền tương đương với chức Trưởng ban Tuyên giáo Trung ương, ra lệnh kiểm duyệt vì Martin Bormann, Chánh Văn phòng Trợ lý Quốc trưởng, nhân vật quyền lực số 2 ngay sau Hitler, nghi ngờ Bộ Tổng Tham mưu âm mưu đảo chánh. Tập san quân đội Đức hiện diện từ 1816 quyết định đình bản. Đình bản thay vì chịu kiểm duyệt, để giữ độc lập tinh thần và danh dự quân nhân. Lập luận gìn giữ bí mật quốc phòng trước đôi mắt Bắc Kinh đứng vững – nếu – tạp chí *Quốc phòng Toàn dân*, tạp chí *Lịch sử Quân sự* và báo *Quân đội Nhân dân* biết thôi thúc tri thức quân sự Việt Nam bằng cách khác: nghiên cứu chiến tranh Việt-Pháp trên mặt bằng sự thật gặt bộ tuyên truyền; nghiên cứu các canh tân quân đội thế giới và đặc biệt nghiên cứu chiến tranh tiềm thủy đĩnh, là vũ khí của kẻ yếu như Dönitz nhìn thấy ngay từ đầu.

Các chủ đề trên, ít kỳ hủ, ít vi phạm vùng cấm, ít đụng chạm bài vị thiêng liêng của các gia đình đương quyền, là cánh cửa rộng mở cho tri thức quân nhân Việt Nam đang phải đối diện với quân Tàu đã chiếm ngự biển.

Vì sao phải nghiên cứu chiến tranh Việt-Pháp quá xưa cũ khi hôm nay vũ khí hiện đại thay đổi hẳn diện mạo chiến tranh? Vì một khi chưa chấp nhận các thất bại đẫm máu thì Quân đội Nhân dân còn rơi chìm vào chủ nghĩa anh hùng lạc quan. Cần phân tích minh bạch những sai lầm phạm phải và ghi lại những tổn thất thật sự để giúp tập thể quân nhân rộng lớn có cái nhìn trung thực về hiệu năng của quân đội mình. Thiếu xác tín trận địa, các sĩ quan tham mưu không thể lượng định đúng mức chiến quả và càng nguy hiểm khi tạo ra ảo tưởng ở các đơn vị tác chiến. Vô vàn các chủ đề nghiên cứu cho báo quân đội: như trận công đồn Phủ Thông Hóa không thành công hay trận đánh công kiên Xóm Pheo của trung đoàn 102 là trung đoàn Thủ đô của đại đoàn 308 để lại 800 xác chết mà không tiêu diệt được đồn, hoặc thất bại hoàn toàn của trận Mạo Khê mà chính Đại tướng Võ Nguyên Giáp ở trang 170, dòng thứ 2, trong tập *Đường tới Điện Biên Phủ*, phải viết: “Ngày 5 tháng 4 năm 1951 chiến dịch Hoàng Hoa Thám kết thúc. Chiến dịch để lại cho tôi một ấn tượng nặng nề.”

Nếu nghiên cứu chiến tranh tiềm thủy đĩnh là thiết yếu, cũng cần nghiên cứu kỹ lưỡng thiên tài quân sự của Đại tướng Võ Nguyên Giáp mà không duy nhất tự bằng lòng với chiến thắng Điện Biên. “Người anh cả của quân đội” chịu ảnh hưởng của Clausewitz đến mức nào và để lại tư tưởng quân sự gì cho hôm nay? Nghệ thuật hành binh của Đại tướng khác ra sao với Nghệ thuật Hành binh [L’Art opératif] của Thống chế Nga Mikhaïl Nikolaïevitch Toukhatchevski rất có ảnh hưởng với những sĩ quan Sô-viết nhiệt huyết như Joukov, Vassilievski, Koniev hay Rokossovski?

Võ Nguyên Giáp là tướng lãnh hiem của Quân đội Nhân dân trích dẫn Clausewitz. Không trong bản Việt ngữ của hồi ký *Chiến đấu trong vòng vây*, nhưng trong bản Pháp văn của hồi ký này: *Mémoires*, tome 1, La Résistance Encerclée, Editions Anako, Fontenay-sous-bois, 2003. Ở trang 105, Đại tướng cho biết ông đem theo bản dịch Clausewitz của Denise Naville khi rời Hà Nội lên Việt-Bắc kháng chiến đầu năm 1947. Ông khẳng định đã suy nghiệm Clausewitz. Các trích đoạn dẫn chứng Clausewitz của Đại tướng đều trích từ bản dịch của Denise Naville. Tuy nhiên, bản dịch của Denise Naville do nhà Minuit ấn hành, mãi đến năm 1955 mới xuất bản. Đa phần, đại tướng Võ Nguyên Giáp chỉ biết đến Clausewitz sau khi vào tiếp quản Hà Nội, do vậy ông không thể áp dụng trước đó. Hoặc áp dụng “thông thoáng”, vì bản dịch trước của trung tá de Vatry xuất bản 1866 bị giới nghiên cứu Pháp đánh giá dịch tối tăm và dịch sai các từ học thuật của Clausewitz. Bản dịch này cũng tuyệt bản từ rất lâu. Ở địa vị của Đại tướng, vì sao Đại tướng không khẳng định: “Tôi không cần biết đến Clausewitz của phương Tây, vẫn chiến thắng.” Vì sao Đại tướng phải cố gắng chứng minh ông am tường Clausewitz? Vì cần thuyết phục rằng các quyết định của ông đến từ suy nghiệm Clausewitz mà không từ đề xuất của cố vấn Vy Quốc Thanh? Phương châm “đánh chậm, đánh chắc, chắc thắng mới đánh” của Đại tướng cũng khá gần với phương châm: “Không bao giờ tác chiến nếu cơ may quá mỏng (Ne jamais se battre si les chances sont trop minces)” của tướng Thomas Jonathan Jackson trong nội chiến Nam-Bắc Mỹ.

Nếu không thể nghiên cứu Võ Nguyên Giáp giữa huyền thoại và thiên tài vì chạm đến bia mộ của người quá cố, vì bia mộ này gắn liền với ước mơ cầu an của Đại tướng sau khi chứng kiến cái chết của Lâm Bưu và Lưu Thiếu Kỳ do thanh trừng của Mao, nên cần thông cảm, thì tạp chí *Quốc phòng Toàn dân*, tạp chí *Lịch sử Quân sự* và báo *Quân đội Nhân dân* vẫn có thể nghiên cứu trường hợp tiểu quốc của các quốc gia Tiệp Khắc, Hung Gia Lợi, Phần Lan... là những tiểu quốc nằm cạnh các đế quốc. Tiệp Khắc đầu hàng Đức, Hung Gia Lợi chọn làm chư hầu rồi làm than theo thắng trầm của quân đội Đức, cho đến khi cả Tiệp Khắc và Hung Gia Lợi đều bị Hồng quân Sô-viết chiếm đóng. Ngược lại, quân đội Phần Lan đã tử chiến đến cùng trước tham vọng lấn đất của Staline, buộc Staline phải chấp nhận đình chiến vì hiệu giá máu phải trả cho mỗi thước đất Phần Lan. Là một bán đảo như Việt Nam, sát cạnh Liên bang Sô-viết và có quá khứ gắn liền với Nga, không được Anh-Pháp-Hoa Kỳ và cả hai vương quốc láng giềng Na Uy và Thụy Điển hỗ trợ, nhưng chính thống chế Carl Gustaf Emil Mannerheim và quân đội Phần Lan đã làm nên *sức mạnh phản chiếu từ tám gương lịch sử* mà Scharnhorst đặt để.

Gerhard von Scharnhorst viết: “Điều làm nên một quân nhân, là phẩm chất suy nghĩ độc lập biết lĩnh hội sức mạnh phản chiếu từ nhiều tám gương lịch sử.” Trên các báo quân đội Việt Nam chỉ có một tám kính duy nhất sao chép các bản dịch thiếu trung thực của của Hồng quân Nga và những khẩu hiệu “anh hùng” tuyên truyền.

Hôm nay, trước lần đất lần biển đã diễn ra, không dân Việt nào không ưu tư khi nhìn vào báo quân đội của quốc gia. Trước hiem nguy Hán thuộc kề cận, đã áp sát, đã nhìn thấy, đã chứng kiến trong bất lực sự kiện xâm lược Giàn khoan, dân chúng không thể không đặt câu hỏi: Vì sao phải cần 1 thiếu tướng làm Tổng biên tập tạp chí *Quốc phòng Toàn dân*⁽¹⁾ với 2 đại tá quyền phó Tổng biên tập; và 1 thiếu tướng với 3 đại tá cùng 1 thượng tá phụ trách biên tập báo *Quân đội Nhân dân*⁽²⁾ cho một nội dung không chuyên ngành mà thường thức như trăm báo dân sự khác? Trống vắng tranh luận và hoang vu thao thức càng làm nảy sinh những câu hỏi khác: Vì sao tiếng nói của các sĩ quan trẻ ưu tú đang quan tâm đến tình hình đất nước không được cất lên trên chính diễn đàn của họ? Vì sao những lo lắng cho biển cả của tổ tiên đang bị cướp giạt không được hiện diện trên trang Quân chủng Hải quân của chính tập thể đang mang trọng trách bảo vệ vùng biển ấy?

Nhìn vào một tập san quân đội, trông thấy sức mạnh của quân đội ấy. Nhìn vào tạp chí *Quốc phòng Toàn dân* và báo *Quân đội Nhân dân* trông thấy kiểm duyệt. Một kiểm duyệt mang tính tội ác, vì là tội của Lê Chiêu Thống.

Trần Vũ

hiệu đính và cập nhật ngày 21 tháng 05-2015

(1) **Tạp chí Quốc phòng Toàn dân.** Tổng biên tập: Thiếu tướng NGUYỄN MẠNH HÙNG. Phó Tổng biên tập: Đại tá NGUYỄN MẠNH DŨNG; Đại tá ĐỖ HỒNG LÂM

(2) **Báo Quân Đội Nhân dân.** Tổng biên tập: Thiếu tướng PHẠM VĂN HUẤN. Phó tổng biên tập: Đại tá HÀ MẠNH TƯỜNG, Đại tá PHÙNG KIM LÂN, Thượng tá ĐOÀN XUÂN BỘ. Trưởng phòng biên tập: Đại tá TRỊNH VĂN HẢO

Phụ lục hình ảnh từ trang web QĐND :

Kỷ niệm 40 năm thành lập

Quân đội nhân dân ONLINE

CƠ QUAN CỦA QUÂN ỦY TRUNG ƯƠNG VÀ BỘ QUỐC PHÒNG
TRUNG TÂM THÔNG TIN VÀ VĂN HÓA QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN

Hà Nội | HỒ CHÍ MINH | QUẢNG TRUNG | SỰ KIỆN VÀ KHUYNH CHUYỂN

Tin tức | Phiên bản | Bình luận | Phòng tin | Điều tra | Chuyên đề | Hồ sơ - Sự kiện | Thống kê tin tức | Phiên bản Mobile

CHUYÊN ĐỀ >>> **VĂN HÓA - THỂ THAO - GIẢI TRÍ**

Đi Mi-là-nô: Bầu vật của "thảm thảm"

ĐIỂM: Các em Việt Nam tham gia đã 20 tuổi và phần lớn là đi ra của đi ra thì vì họ đang ở tại Bayern Munich. Dù thường xuyên phải gặp gỡ áp lực do trọng thể cạnh tranh với những Đan Mạch, nhưng họ tham gia là người. Mặc dù một số hướng đi của việc xuất hiện trong và trong đó hình ảnh của các cầu thủ, Việt Nam là một phương án để phòng ngự nhất định, nhưng cũng chẳng ít những cầu thủ cũng có thể được xếp vào danh sách người chơi Bayern là như... "hỏi phương" của anh.

"Hỏi phương" mà nhiều người nhắc đến ở đây chính là cái tên gọi của những cầu thủ Việt Nam. Dù chỉ chơi vài 1.000, nhiều cầu thủ không hề bị lượng độ lớn người mẫu, nhưng họ vẫn sẵn sàng để sẵn sàng là một trong những cầu thủ hàng đầu thế giới. Bởi đây là những cầu thủ của mình. Họ sẵn sàng hy sinh tất cả để được chơi cùng đội tuyển quốc gia, đây chính là ý nghĩa của họ. Cũng như những cầu thủ khác họ mà từ lâu trước đó họ đã sẵn sàng hiến dâng cho đội tuyển quốc gia.

Nguồn ảnh: Hoàng Anh Tuấn

Đỉnh cao ở Công hòa Dân chủ và Xã hội Việt Nam là một hình ảnh là một cầu thủ. Nhiều cầu thủ đã nhiều lần gặp họ bằng một bóng đá bóng như Hungary, B. Victoria, Arsenal, hiện cũng đã. Đây cũng không chỉ những cầu thủ của Bayern mà còn là những cầu thủ của Bayern Munich. Họ sẵn sàng hiến dâng cho đội tuyển quốc gia. Họ sẵn sàng hiến dâng cho đội tuyển quốc gia. Họ sẵn sàng hiến dâng cho đội tuyển quốc gia.

TUẦN ĐOÀN

Man City nhận chế "Ngựa Đ" Southampton 0-0

Chelsea đã mạnh chấn thẳng tắp

Đoàn Quân đội giành 15 HCV, Ủy 4 kỷ lục quốc gia

Thống Singapore, Malaysia tại đấu ĐT Việt Nam

HLV Murat Murat của ĐT Việt Nam là vào chọn trận chung kết 0-0

Danh dự Philippines 3-1, Việt Nam giành ngôi nhất bảng

Phim "Tập cảnh giữa không trung"

ĐỌC NHIỀU PHẠM VĂN NHIỀU

HLV Murat Murat của ĐT Việt Nam là vào chọn trận chung kết

Phim "Tập cảnh giữa không trung" đoạt giải đặc biệt

HLV Murat ĐT Việt Nam đang nhả quả bóng bàn học

Lão Cai học võ trong Đám hội học đồng

Thống Lan 3-0, Việt Nam tự tin gặp Philippines ở lượt đầu cuộc

Chelsea đã mạnh chấn thẳng tắp

Ngay trong sân nhà

Thống Singapore, Malaysia tại đấu ĐT Việt Nam

NEWS >>>

Bàn tay chuyên tình ngày 28-11-2014

Kỷ niệm 40 năm thành lập

Quân đội nhân dân ONLINE

CƠ QUAN CỦA QUÂN ỦY TRUNG ƯƠNG VÀ BỘ QUỐC PHÒNG
TRUNG TÂM THÔNG TIN VÀ VĂN HÓA QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN

Hà Nội | HỒ CHÍ MINH | QUẢNG TRUNG | SỰ KIỆN VÀ KHUYNH CHUYỂN

Tin tức | Phiên bản | Bình luận | Phòng tin | Điều tra | Chuyên đề | Hồ sơ - Sự kiện | Thống kê tin tức | Phiên bản Mobile

CHUYÊN ĐỀ >>> **VĂN HÓA - THỂ THAO - GIẢI TRÍ**

"Quý bà gợi cảm" Em-ma Phra-in

ĐIỂM: Từ năm 1987, tại Anh, Em-ma bắt đầu sự nghiệp tại các cuộc thi sắc đẹp nhỏ ở địa phương, nhờ gương mặt xinh đẹp, đầy cá tính và thân hình bốc lửa, cô nữ này cũng gặp nhiều khó khăn trong việc đoạt giải danh hiệu này đến danh hiệu khác. Chính nhờ sự xinh đẹp thân hình nóng bỏng của Em-ma, tạp chí Zoo đã nhanh tay mời cô chụp hình và kể từ đó, sự nghiệp của cô bắt đầu như một cơn gió mùa hè "Mặt Nắng" sau Zoo. Nhưng các tạp chí được cảnh báo là một cơn bão từ phía Front, News hay PHE cũng có thể... sau đó sẽ là của PHE và như đó. Em-ma, cô nữ này một sự bất ngờ đến các tạp chí, như cô, sẽ không.

Nguồn ảnh: Em-ma, ảnh: N. Cam

TUẦN ĐOÀN

Man City khác chế "Ngựa Đ" Southampton 0-0

Chelsea đã mạnh chấn thẳng tắp

Đoàn Quân đội giành 15 HCV, Ủy 4 kỷ lục quốc gia

Thống Singapore, Malaysia tại đấu ĐT Việt Nam

HLV Murat Murat của ĐT Việt Nam là vào chọn trận chung kết 0-0

Danh dự Philippines 3-1, Việt Nam giành ngôi nhất bảng

Phim "Tập cảnh giữa không trung"

ĐỌC NHIỀU PHẠM VĂN NHIỀU

HLV Murat Murat của ĐT Việt Nam là vào chọn trận chung kết

Phim "Tập cảnh giữa không trung" đoạt giải đặc biệt

HLV Murat ĐT Việt Nam đang nhả quả bóng bàn học

Lão Cai học võ trong Đám hội học đồng

Thống Lan 3-0, Việt Nam tự tin gặp Philippines ở lượt đầu cuộc

Chelsea đã mạnh chấn thẳng tắp

Ngay trong sân nhà